

Sfântul Ierarh Nicolae

Pe făcătorul cel mare de minuni, ajutorul cel grabnic și mijlocitorul cel prea ales către Dumnezeu, pe arhiereul lui Hristos, Nicolae, l-au odrăslit părțile Lichiei, în cetatea ce se numește Patara, din părinți cinstiți și de bun neam, dreptcredincioși și bogați. Tatăl său se chema Teofan, iar mama sa Nona. Această binecuvântată pereche, petrecând cu bună credință în însoțirea cea legiuită și împodobindu-se cu obiceiul cel bun, pentru viața lor cea plăcută lui Dumnezeu și pentru multele milostenii și faceri de bine mari, s-au învrednicit a odrăslă această odrăslă sfântă - singuri ei fiind rădăcină sfântă - și s-a făcut cum zice psalmistul : „Ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, care și-a dat rodul său la vremea sa.”



Deci, născând pe acest dumnezeiesc prunc, l-a numit Nicolae, care se tâlcuiește "biruitor de popor"; și cu adevărat s-a arătat biruitor al răutății, așa binevoind Dumnezeu spre folosul de obște al lumii.

După acea naștere, maica sa Nona a rămas stearpă, până la dezlegarea din legăturile cele trupești, mărturisind singură firea că nu este cu putință a se mai naște alt fiu ca acela, ca numai pe acesta să-l aibă și întâi și pe urmă, care din pântecele maicii sale s-a sfințit cu darul cel de Dumnezeu insuflat. Căci n-a început a viețui decât cinstind pe Dumnezeu cu bună cucernicie, nici n-a început a suga țâță, făcând minuni din pruncie, nici nu s-a deprins mai întâi a mânca, ci a posti. Căci după nașterea sa, fiind în baie, a stat trei ceasuri pe picioarele sale, singur de sine, nesprijinindu-l nimeni, dând prin această stare, cinste Sfintei Treimi, căreia mai pe urmă avea să-i fie mare slujitor și întâi-stătător. Când se apropia de pieptul maicii sale, se cunoștea a fi făcător de minuni, hrânindu-se nu după obiceiul pruncilor celorlalți - pentru că numai din țâța cea dreaptă suga lapte - având să dobândească cu cei drept-credincioși starea cea de-a dreapta. Apoi a început a fi și postitor ales, căci miercură și vinerea numai o dată suga lapte din țâță și atunci seara, după săvârșirea obișnuitei rugăciuni creștinești, de care lucru părinții lui se mirau foarte și se minunau și mai dinainte pricepeau ce fel de postitor va fi Nicolae mai pe urmă. Acel obicei de a posti, deprinzându-l Fericitul din scutece și l-a păzit în toată viața sa, până la fericitul său sfârșit, petrecând miercură și vinerea în post. Deci crescând pruncul cu anii, creștea împreună și cu înțelegerea și cu obiceiurile cele bune, pe care le învăța de la părinții săi cei buni; fiind ca o holdă roditoare, care primește în sine sămânța învățaturii celei bune, care odrăsește și aduce în toate zilele roade noi de fapte bune.

Sosind vremea de școală, a fost dat la învățatura dumnezeieștii Scripturi, iar el cu agerimea cea firească a minții și cu povățuirea Sfântului Duh, în puțin timp, a ajuns la multă înțelepciune. Apoi, atât de mult a sporit în învățatura cărții, pe cât era de trebuință bunului cărmaci al corabiei lui Hristos și păstorului celui iscusit al oilor celor cuvântătoare. Deci, făcându-se desăvârșit în cuvântul învățaturii, s-a arătat desăvârșit și în

lucrul vieții; de la prietenii deșarte și de la vorbe nefolositoare cu totul se abătea și a vorbi cu femeile sau a căuta cu ochii la fața femeiască, foarte mult se ferea, căci fugind, se depărta de petrecerea împreună cu femeile.

Având adevărată înțelepciune și minte curată, de-a pururea vedea pe Dumnezeu și totdeauna zăbovea în sfintele biserici, după cum zice prorocul: Voit-am a fi lepădat în casa Dumnezeului meu. De multe ori, câte o zi întreagă și câte o noapte, petrecând în rugăciunile cele gânditoare de Dumnezeu și în citirea dumnezeieștilor cărți, învăța înțelegerea cea duhovnicească și se îmbogățea cu dumnezeieștile daruri ale Sfântului Duh, cu care se pregătea pe sine locaș vrednic, precum este scris: Voi sunteți biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu viețuiește în voi.

Deci tânărul cel îmbunătățit și curat, având în sine Duhul lui Dumnezeu, se arăta cu totul duhovnicesc, arzând cu duhul și slujind Domnului cu frică, încât nu se vedea la dânsul nici un fel de nărav tineresc, ci numai obiceiurile omului bătrân pentru care tuturor s-a făcut minunat și slăvit. Căci precum omul cel bătrân, dacă are obiceiul celor tineri, este luat în râs de toți, tot așa și tânărul, dacă are năravul bărbatului celui bătrân, se cinstește de toți cu mirare; pentru că sânt nepotrivite tinerețile pentru bătrânețe, dar cinstite și frumoase sânt bătrânețile în tinerețe.

Fericitul Nicolae avea un unchi episcop cu același nume ca și dânsul. Unchiul său, văzând pe nepot sporind în viață cu fapte bune și cu totul înstrăinându-se de lume, a sfătuit pe părinții lui să-l dea să slujească lui Dumnezeu. Iar ei nu s-au lepădat a dărui pe fiul lor Domnului, pe care ei l-au primit ca pe un dar de la dânsul. Pentru că scrie în cărțile cele vechi pentru dânșii, cum că fiind neroditori și deznădăjduindu-se de a mai avea copii, cu multe rugăciuni, cu lacrimi și cu multe milostenii au cerut de la Dumnezeu pe acest fiu; iar ei l-au dat în dar Celui ce l-a dăruit pe dânsul.

Primind episcopul pe "tânărul bătrân", care avea înțelepciunea ca o căruntețe și viața cea mai curată, l-a suit pe treptele cele sfințite ale preoției, iar când s-a hirotonisit, episcopul întorcându-se către poporul care era în biserică și umplându-se de Duhul Sfânt, a prorocit zicând: "Iată, fraților, văd un nou soare răsărind marginilor pământului, arătându-se către cei întristați ca o milostivă mângâiere. O! fericită este turma care se va învrednici a avea pe acest păstor! Căci acesta va paște bine sufletele celor rătăciți și la pășunea bunei credințe îi va aduce pe dânșii; apoi se va arăta și ajutor fierbinte celor ce sânt în nevoi". Această prorocie s-a împlinit mai pe urmă, precum vom arăta în istorisirea ce o vom face.

Deci, primind Sfântul Nicolae asupra sa treapta preoției, adăuga osteneală la osteneală, petrecând în post și în neîncetate rugăciuni, iar cu trupul său cel muritor sârguindu-se a urma celor fără de trupuri. Astfel, viețuind întocmai ca îngerii, din zi în zi înflorea mai mult cu podoaba sa cea sufletească și se arăta vrednic de cârmuirea Bisericii.

În acea vreme unchiul său, episcopul Nicolae, vrând a se duce în Palestina ca să se închine acolo sfințelor locuri, a încredințat toată cârmuirea bisericii nepotului său. Deci acesta, împlinind locul aceluia, avea toată purtarea de grijă pentru rânduiala bisericilor, ca și episcopul unchiul său. În acea vreme, părinții fericitului, părăsind această viață vremelnică, s-au mutat la cea veșnică, iar Sfântul Nicolae, rămânând moștenitorul averii lor, a împărțit-o celor săraci. Pentru că nu se uita la bogăția ce curge alături, nici se

îngrija pentru înmulțirea ei; ci, lepădându-se de toate poftele lumești, se sârguia cu toată osârdia a se uni cu Dumnezeu, către care grăia: Către Tine, Doamne, am ridicat sufletul meu; învață-mă să fac voia Ta, că Tu ești Dumnezeul meu; către Tine sânt aruncat din pânțele maicii mele, Dumnezeul meu ești Tu. Deci mâna lui era întinsă către săraci, ca un râu cu apă multă ce curge cu îndestulare.

Pentru ca multele lui milostenii să fie mai cu lesnire cunoscute, să arătăm una și anume: Era un bărbat în cetatea aceea, dintre cei slăviți și bogați, care mai pe urmă a rămas sărac și neslăvit, căci viața veacului acestuia este nestatornică. Bărbatul acela avea trei fete foarte frumoase și acum, fiind lipsit de toate cele de trebuință, nu avea nici hrană, nici îmbrăcăminte și cugeta să-și dea fetele sale spre desfrânare, iar casa sa să o facă casă necurată, pentru sărăcia lui cea mare, ca doar astfel să aibă ceva de folos și să câștige pentru el și fetele sale îmbrăcăminte și hrană. Vai, în ce fel de gânduri necuvioase alungă pe om sărăcia cea mare! Deci bătrânul acela fiind în astfel de cugete rele și gândul său cel rău vrând acum a-l aduce cu ticăloșie în fapt, Dumnezeu Care nu voiește a vedea în pierzare firea omenească, ci cu iubire de oameni, se pleacă spre nevoile noastre, a pus bunătațe în inima plăcutului Său, Sfântul Nicolae și l-a trimis spre ajutor către bărbatul care era să piară cu sufletul, prin insuflare tainică, mângâind pe cel ce era în sărăcie și scăpându-l din căderea păcatului.

Deci, auzind Sfântul Nicolae de lipsa cea mare a bărbatului aceluia și prin dumnezeiască descoperire înștiințându-se de cugetarea lui cea rea, i-a părut foarte rău pentru dânsul și a cugetat ca astfel cu mâna sa cea făcătoare de bine, să-l răpească împreună cu fetele sale ca din foc de la sărăcie și de la păcat. Însă n-a vrut să fie de față cu bărbatul acela, ca să-i spună despre facerea sa de bine, ci, în taină a cugetat să-i dea aceluia milostenia sa cu îndurare. Și aceasta vrea s-o facă pentru două pricini: întâi ca să scape de slava omenească, pentru că ținea seama de ce zicea Evanghelia: Luați aminte, să nu faceți milostenia voastră înaintea oamenilor; și, al doilea, ca și pe bărbatul acela, care odinioară era bogat iar acum ajunsese în mare sărăcie, să nu-l rușineze, căci știa că sânt grele unele ca acestea, celor ce din bogăție și din slavă cad în sărăcie, fiindcă se rușinează sufletele acelora, aducându-le aminte de bogăția cea mai dinainte. Pentru aceasta, a gândit a face așa, după cuvântul lui Hristos: Să nu știe stânga ta, ce face dreapta ta. Căci atât de mult fugea de slava omenească, încât chiar de acela căruia îi făcea bine se sârguia a se tăinui pe sine.

Așadar, luând o legătură mare de galbeni, a mers în miezul nopții la casa aceluia bărbat și, aruncând-o înăuntru pe fereastra acelei case, degrabă s-a întors la casa sa. Dimineață, sculându-se bărbatul și aflând legătura, a dezlegat-o și văzând galbenii s-a înspăimântat, căci socotea că este vreo nălucire, temându-se ca nu cumva aurul ce vedea să fie vreo înșelăciune, de vreme ce nu aștepta de la nimeni și de nicăieri vreun făcător de bine. Drept aceea, întorcând galbenii cu vârful degetului, privea cu dinadinsul și cunoscând că este adevărat, se veselea și se minuna, iar de bucurie, plângea cu lacrimi fierbinți și, cugetând mult în sine cine i-ar fi făcut lui o asemenea facere de bine, nu se dumirea. Deci, socotind a fi purtarea de grijă a lui Dumnezeu, îi mulțumea neîncetat, dând laudă Domnului Celui ce se îngrijește de toți. Apoi îndată pe una din fetele sale, pe cea mai mare, a măritat-o după un bărbat și i-a dat aurul cel primit din destul pentru zestrea ei. Despre aceasta înștiințându-se minunatul Nicolae, că a făcut după voia lui, bărbatul acela, i-a părut bine. Și iarăși se arăta gata a face aceeași milă cu a două fiică a bătrânului,

sârguindu-se a păzi și pe fecioara aceasta prin nunta legiuită de păcatul cel fărădelege. Deci, pregăti și altă legătură de galbeni, asemenea cu cealaltă și, peste noapte, ferindu-se de toți, a aruncat-o pe aceeași fereastră, în casa bătrânului aceluia.

Dimineată, sculându-se acel om sărac, a găsit iarăși aur, asemenea ca întâia oară. Apoi a început a se minuna și de acela și, căzând cu fața la pământ, cu lacrimi fierbinți mulțumea, zicând: "Dumnezeule, voitorul milei și chivernisitorul mântuirii noastre, care mai întâi m-ai răscumpărat cu Sângele Tău și acum casa mea și pe fiicele mele izbăvind-ne prin aur din cursa celui rău, însuși arată-mi pe cel ce slujește vocii Tale celei milostive și bunătății Tale celei iubitoare de oameni. Arată-mi pe îngerul Tău cel pământesc, pe cel ce ne păzește pe noi de pierderea păcatului, ca să știu cine este unul ca acela, care ne scoate pe noi din sărăcia ce ne întristează și care ne izbăvește de gândurile cele rele, că iată, după mila Ta, Doamne, cu îndurarea cea făcută în taină, cu mîna plăcutului al Tău, voi da și pe a doua fiică a mea cu nuntă legiuită după bărbat și așa voi scăpa de cursele diavolului, care vrea prin cîștig necurat să-mi aducă mare pierdere.

Apoi bărbatul acela, rugîndu-se Domnului și mulțumind bunătății Lui, a făcut nuntă și fiicei sale de a doua, avînd nădejde în Dumnezeu - căci neîndoită nădejde și-a pus în El - cum că va purta grijă și pentru a treia fiică a lui și-i va da și acesteia să aibă viețuitor iubit, după lege, trimițîndu-i iarăși aur din destul, tot cu acea mînă făcătoare de bine. De aceea, nu dormea noaptea străjuind, ca să poată simți pe făcătorul de bine și să se învrednicească a vedea de unde îi aduce aurul acela. Și iată, nu după multă vreme, a sosit cel așteptat. Căci a venit și a treia oară plăcutul lui Hristos, Nicolae și, ajungînd la locul cel obișnuit, tot așa a aruncat o legătură de galbeni pe aceeași fereastră și îndată s-a întors la casa sa. Tatăl fecioarelor găsind aurul aruncat pe fereastră, a alergat îndată cît putea în urma celui ce se întorcea la casa sa, pe care, ajungîndu-l și cunoscîndu-l cine este - căci sfîntul nu era necunoscut pentru fapta lui cea bună și pentru neamul lui cel luminat -, a căzut la picioarele lui, sărutîndu-le și numindu-l izbăvitor, ajutător și mîntuitor sufletelor, celor ce ajunseseră întru pierderea cea mai de pe urmă. Apoi zise: "De nu m-ar fi ridicat pe mine Domnul cel mare întru milă, prin îndurările tale, de mult aș fi pierit eu, ticălosul tată, împreună cu fiicele mele, prin căderea în focul Sodomei, vai mie! Și iată, acum prin tine suntem mântuiți din amara cădere în păcat". Acestea și mai multe grăia cu lacrimi către sfînt. Iar el abia l-a ridicat pe picioare și cu jurămînt a zis aceluia, că în toată viața lui să nu spună nimănui ceea ce s-a făcut. Apoi sfîntul, spunînd multe spre folosul omului aceluia l-a trimis la casa sa.

Iată una din faptele cele multe ale milostivirii ale Sfîntului Nicolae, ce s-a povestit aici, ca să cunoască oricine cît era de milostiv către cei săraci. De s-ar fi povestit milele lui una câte una și câte îndurări a arătat către cei săraci, pe câți flămânzi a hrănit, pe câți goi a îmbrăcat și pe câți a răscumpărat de la datornici, apoi nici vremea n-ar fi de ajuns a le povesti.

După aceasta Cuviosul Părinte Nicolae a voit a se duce în Palestina, spre a vedea Sfintele Locuri și a se închina acolo, unde a umblat trupește Domnul nostru Isus Hristos, cu prea curatele Sale picioare. Deci, plutind corăbierii împrejurul Egiptului și neștiind ce avea să li se întâmpile, Sfîntul Nicolae, care era împreună cu dînșii, vedea mai bine că are să fie întuneric, vijor și lovire de vânturi cumplite. Apoi le spuse că, mai înainte a văzut pe

vicleanul vrăjmaș intrând în corabie, vrând să o scufunde împreună cu oamenii. După aceea a năvălit asupra lor o furtună mare, fără veste și ridicându-se un nor, s-a făcut vifor pe mare. Iar cei ce pluteau s-au temut foarte mult de groaza morții și rugau pe Sfântul Nicolae să le ajute și să-i izbăvească de nevoia cea fără de veste ce căzuse asupra lor zicând: "Sfinte al lui Dumnezeu, de nu ne vei ajuta cu rugăciunile tale către Dumnezeu, îndată ne vom cufunda în această adâncime și vom pieri". Iar el, zicându-le să îndrăznească și să-și pună nădejdea în Dumnezeu și fără îndoială să aștepte grabnică izbăvire, însuși a început cu sârguință a se ruga către Domnul. Și îndată s-a liniștit marea și toată groaza s-a prefăcut în bucurie, iar ei, trecând necazul, s-au bucurat mult și au mulțumit lui Dumnezeu și plăcutului său, Sfântului Nicolae și foarte mult se minunau de proorocirea furtunii și de scăparea nevoii.

Tot atunci, unul din corăbieri s-a suit în vârful catargului, precum este obiceiul celor ce îndreaptă corabia, și, când era să coboare de acolo, a alunecat de sus și a căzut în mijlocul corăbiei, zăcând fără suflet. Iar Sfântul Nicolae, mai înainte de a-l chema în ajutor, l-a înviat cu rugăciunea pe acel om și, nu ca pe un mort, ci ca pe cel cuprins de somn, l-a sculat și l-a dat viu corăbierilor. Apoi, ridicând toate pânzele și fiind vânt cu bună sporire, au plutit în liniște și au sosit la limanul Alexandriei, unde plăcutul lui Dumnezeu, Sfântul Nicolae, a tămăduit pe mulți bolnavi. Izgonind diavolii din oameni și pe mulți necăjiți mângâind, a pornit iarăși pe cale spre Palestina și ajungând la Sfânta Cetate a Ierusalimului, s-a suit la Golgota, unde Hristos Dumnezeu a lucrat mântuirea neamului omenesc, întinzându-și pe Cruce prea curatele Sale mâini. Acolo a înălțat fierbinți rugăciuni din inima sa, care ardea de dragoste, dând mulțumire Mântuitorului nostru.

Apoi, a înconjurat toate sfintele locuri, făcând multe închinăciuni pretutindeni. Iar când era să intre noaptea în sfânta biserică la rugăciune și ușile erau închise, s-au deschis singure, dînd intrare aceluia, căruia, chiar porțile cerești îi erau deschise.

Zăbovind în Ierusalim vreme îndelungată, se pregătea a merge în pustie, dar, printr-un glas dumnezeiesc de sus, a fost sfătuit să se întoarcă în patria sa. Pentru că Dumnezeu, Cel ce toate le rînduiește spre folosul sufletelor noastre, nu vrea să fie ascunsă sub obrocul pustiei acea făclie, pe care o pregătise să fie pusă în sfeșnicul mitropoliei din Lichia. Deci, aflând o corabie, s-a tocmisit cu corăbierii să-l ducă în patria sa.

Aceștia au gândit însă să facă lucrul cu vicleșug, adică să îndrepteze corabia lor în altă parte, nu spre Lichia. După ce s-a așezat în corabie, plecând de la mal, Sfântul Nicolae a văzut că corabia nu plutește spre patria sa. Atunci degrabă a căzut la picioarele corăbierilor și-i ruga să îndrepteze calea spre Lichia, dar ei, nebăgându-l în seamă, mergeau în partea unde gîndeau ei, neștiind că Dumnezeu nu va lăsa pe plăcutul Său să fie în mîhnire. Deci, suflînd un vifor împotriva, a întors corabia în altă parte și degrabă a dus-o în Lichia, iar pe corăbieri îi îngrozea cu nevoia cea mai mare. Așa Sfântul Nicolae, cu puterea lui Dumnezeu fiind dus pe mare, a sosit în patria sa. El însă, fiind fără de răutate, n-a făcut nici un rău acelor vrăjmași, nici s-a pornit spre mînie și nici măcar vreun cuvânt aspru nu le-a zis, ci cu binecuvîntare i-a liberat în părțile lor. Iar el a mers în mănăstirea pe care o zidise moșul său, episcopul Patarelor și o numise Sfântul Sion. Acolo, Sfântul Nicolae s-a arătat foarte iubit tuturor fraților, care, cu mare dragoste, primindu-l ca pe îngerul lui Dumnezeu, se îndulceau de cuvintele lui cele de Dumnezeu

insuflă și se foloseau de viața lui, cea întocmai ca a îngerilor și urmau obiceiurile lui cele bune, cu care împodobise Dumnezeu pe credinciosul robul Său.

Aflând Sfântul Nicolae în această mănăstire viață liniștită și loc mai lesnicios pentru gândurile sale către Dumnezeu, ca un liman de liniște, nădăjduia ca și cealaltă vreme a vieții sale să o petreacă acolo. Dar Dumnezeu îi arăta calea, voind ca acea comoară bogată, a tuturor faptelor bune, cu care avea să se îmbogățească toată lumea, să nu fie ascunsă, ca într-o țarină acoperită de pământ, într-o mănăstire deosebită și într-o cameră mică închisă; ci să fie la vederea tuturor, ca prin acea comoară duhovnicească, să se facă neșădătorie duhovnicească, care pe multe suflete le va afla.

Astfel sfântul, stând odată la rugăciune, a auzit un glas de sus: "Nicolae, să intri în nevoița poporului, dacă dorești să fii de Mine încununat". Acest glas auzindu-l, Nicolae s-a spăimântat și cugeta întru sine: Ce voiește glasul acela și ce cere Domnul de la dânsul? Și iarăși auzi glas, spunându-i: "Nicolae, nu este aceasta holda pe care trebuie să Mi-o aduci roadă și pe care o aștept de la tine; ci întoarce-te către oameni, ca să se preamărească prin tine numele Meu". Atunci Sfântul Nicolae a cunoscut voia lui Dumnezeu, ca, lăsând liniștea, să meargă să slujească la mântuirea oamenilor. Deci cugeta încotro se va duce: la patria sa, în cetatea Patera, la cunoscuți, sau în altă parte. Dar, temându-se și fugind de slava omenească cea deșartă, a gândit să se ducă în altă cetate, unde nu-l va cunoaște nimeni.

În acea latură a Lichiei este o cetate slăvită, care se numește Mira, mitropolia Lichiei. Deci, într-această cetate a venit Sfântul Nicolae, fiind condus de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, încât nimeni nu-l știa. Acolo trăia ca unul din săraci, neavând unde să-și plece capul. El nu se ducea decât în casa Domnului, având liman numai pe Dumnezeu. În acea vreme, s-a mutat la Dumnezeu arhierul cetății Mira, Ioan arhiepiscopul și mai întâi șezător pe scaun în toată țara Lichiei. Atunci s-au adunat toți episcopii țării aceleia, în Mira, ca să aleagă un bărbat vrednic pentru acel scaun. Deci, fiind acolo bărbați cinstiți și cu bună înțelegere, erau nedumeriți între ei, pe care să-l aleagă. Unii, fiind porniți din râvnă dumnezeiască, au zis că lucrul acela nu este al alegerii omenești, ci al rânduielii lui Dumnezeu. Deci se cuvine a se face rugăciune pentru aceasta, ca însuși Domnul să arate cine este vrednic să primească o treaptă ca aceasta și să fie păstor peste toată Lichia. Toți, ascultând acel sfat bun, au făcut rugăciune cu sârguință și cu post. Iar Domnul, făcând voia celor ce se tem de El și ascultând rugăciunea lor, a descoperit bunăvoința Sa, unuia din episcopii aceia care era mai bătrân, într-acest chip; stând el la rugăciune, i s-a arătat un bărbat luminat, poruncindu-i să meargă de cu noapte și să stea lângă ușile bisericii și să ia seama cine va intra mai înainte decât toți în biserică, acela - zicea el - este îndemnat de Duhul Meu și, luându-l cu cinste, să-l puneți arhiepiscop. Iar numele bărbatului acela este Nicolae. Această vedenie dumnezeiască având-o episcopul acela și auzind ceea ce i se poruncise în vedenie, a vestit celorlalți episcopi, iar aceia, auzind, s-au îndemnat mai mult spre rugăciune, cu iubire de osteneală.

Atunci episcopul care a văzut descoperirea a stat la locul acela, unde i s-a poruncit în vedenie și aștepta venirea bărbatului dorit. Deci, când a fost vremea Utreniei, Sfântul Nicolae, îndemnat de Duh, a ajuns mai înainte decât toți la biserică, pentru că avea obicei de se scula în miezul nopții la rugăciune și venea la începutul cântării Utreniei, mai întâi decât toți la biserică. Intrând în pridvor, l-a luat episcopul care se învrednicise acelei vedenii și i-a zis: "Cum te cheamă, fiule?" Dar el tăcea. Acela îl întreabă iarăși. Sfântul i-

a răspuns cu blândețe: "Nicolae mă cheamă pe mine, stăpâne, robul sfinției tale". Acel dumnezeiesc bărbat, care a auzit acel glas blând, a priceput pe de o parte, după numele care i se spusese în vedenie, că se numește Nicolae; iar pe alta, prin smerenia lui, că sfântul a răspuns cu blândețe. Deci a cunoscut că acela este cel pe care îl binevoiește Dumnezeu a fi mitropolit al bisericii din Mira. Căci știa spre cine caută Domnul, cum zice Scriptura: Pe cel blând și tăcut și spre cel ce se cutremură de cuvintele Mele. Atunci s-a bucurat foarte, ca și când a descoperit o comoară ascunsă și, îndată, luându-l de mână i-a zis: "Urmează-mă, fiule". Deci l-a dus cu cinste la episcopi. Iar ei umplându-se de mulțumire dumnezeiască și de mângâiere duhovnicească pentru aflarea bărbatului celui de Dumnezeu arătat, l-au adus în mijlocul bisericii.

Străbătând vestea aceasta pretutindeni, s-au adunat mai degrabă decât păsările, mulțime de oameni fără număr. Episcopul, care văzuse vedenia, a zis cu glas mare către toți: "Primiți, fraților, pe păstorul vostru, pe care vi l-a ales vouă Duhul Sfânt și căruia i-a încredințat desăvârșit povățuirea sufletelor voastre; pe care nu alegerea omenească, ci judecata lui Dumnezeu l-a adus aici. Iată acum avem pe cel pe care l-am dorit și căutat, l-am aflat și l-am primit. Deci, prin acesta fiind bine povățuiți, nu vom cădea din nădejde, ca, astfel, să stăm bine înaintea lui Dumnezeu în ziua arătării Lui și a descoperirii. Poporul dădea mulțumire lui Dumnezeu și se bucura, dar Sfântul Nicolae se lepăda a primi acea treaptă, ne-suferind lauda omenească. Însă, fiind rugat de tot soborul cel sfințit și de cel mirenesc, chiar fără voia lui l-au ridicat pe scaunul arhieresc, căci printr-o vedenie dumnezeiască a fost îndemnat la aceasta, pe care a avut-o mai înainte de moartea arhiepiscopului. Despre această vedenie Sfântul Metodie, patriarhul Constantinopolului, scria astfel: "Într-o noapte, Sfântul Nicolae a văzut pe Mântuitorul nostru întru slavă, stând aproape de dânsul și dându-i Sfânta Evanghelie, care era împodobită cu aur și cu mărgăritare; iar de partea cealaltă a văzut pe Sfânta Născătoare de Dumnezeu, punând pe umerii lui omofor arhieresc". După vedenia aceea trecând puține zile și răposând Ioan, arhiepiscopul Mirelor, Nicolae a fost ales arhiepiscop al acelei cetăți. De acea vedenie aducându-și aminte Sfântul Nicolae și văzând bunăvoința lui Dumnezeu, încă și rugăciunile soborului netrecându-le cu vederea, a primit păstoria Lichiei. Iar sfințita adunare a episcopilor, împreună cu clericii, săvârșind toate cele ce se cuvin sfințirii sale, a făcut praznic de bucurie, veselindu-se de păstorul lor, cel dat de Dumnezeu, de arhierul lui Hristos, Nicolae. Astfel, Biserica lui Dumnezeu a primit pe făclia cea luminată, care n-a fost pusă la o parte, nici ascunsă sub obroc, ci stând la locul cel cuviincios, în sfeșnicul arhieriei și al păstoriei, unde strălucea luminos, drept îndreptând cuvântul adevărului și toate poruncile cele dreptcredincioase, sănătos cugetându-le și învățându-le.

Chiar de la începutul păstoriei sale, plăcutul lui Dumnezeu grăia în sine astfel: "O! Nicolae, pentru această dregătorie și pentru acest loc, trebuie alte obiceiuri; deci de acum să nu mai viețuiești ție, ci altora". Apoi, vrând a învăța pe oile sale faptele cele bune, nu și mai ascundea viața sa cea cu fapte bune, ca mai înainte. Căci mai înainte, numai unul Dumnezeu îi știa viața, slujindu-i în taină. Iar după ce s-a făcut arhierul, era arătată tuturor viețuirea lui, nu pentru mărire deșartă, ci pentru folosul și înmulțirea slavei lui Dumnezeu, încât s-au împlinit cele scrise în Evanghelie: Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru, care este în ceruri.

Sfântul Nicolae era oglinda turmei sale prin toate faptele cele bune și model credincioșilor, după cum zice Apostolul: "Cu cuvântul, cu viața, cu dragostea, cu credința, cu duhul și cu curăția". Apoi era blând, fără de răutate și smerit cu duhul, ferindu-se de îngâmfare. Hainele lui erau simple și hrana pustnicească pe care o gusta totdeauna numai o dată pe zi și aceea seara. Toată ziua, se îndeletnicea cu lucrurile ce se cuveneau dregătoriei sale, ascultând nevoile celor ce veneau la dânsul, iar ușile casei lui erau deschise tuturor, căci era bun către toți și apropiat. Sărmanilor le era tată; săracilor, milostiv; mângâietor celor ce plângeau, ajutător celor năpăstuiți și tuturor mare făcător de bine. Apoi, și-a câștigat spre ajutor în ostenele sale cele păstorești și pentru îndreptarea Bisericii, pe doi sfinți cu fapte bune și cu bună înțelegere, cinstiți cu treapta preoției, adică pe Pavel de la Rodos și pe Teodor Ascalonitul, bărbați cunoscuți de toată Grecia.

Astfel, bine păștea turma cea încredințată lui, a oilor lui Hristos cele cuvântătoare. Iar ochiul cel zavistnic al diavolului celui viclean, care niciodată nu încetează a ridica război asupra robilor lui Dumnezeu, nerăbdând a vedea credința cea bună înflorind în oameni, a ridicat prigoană asupra Bisericii lui Hristos, prin păgânii împărați ai Romei, Dioclițian și Maximian. De la ei a ieșit atunci poruncă prin toată lumea, ca toți credincioșii să se lepede de Hristos și să se închine idolilor; iar cei ce nu se vor supune, să fie siliți, cu chinuri, prin temnițe și cu munci grele, apoi, în sfârșit, cu moarte silnică să fie pedepsiți. Un asemenea vifor pustiitor degrabă a ajuns și până în cetatea Mira, dus fiind de doritorii păgânătății celei întunecate. Iar fericitul Nicolae, în cetatea aceea fiind căpetenie a tuturor creștinilor, cu limbă slobodă propovăduia credința cea bună a lui Hristos și se arăta gata a pătimi pentru El. Pentru aceea a fost prins de muncitorii păgâni și băgat în temniță, dimpreună cu mulți creștini. Petrecând aici multă vreme, a pățimit multe rele, răbdând foame, sete și strâmtorarea temniței. Pe cei împreună legați îi hrănea cu cuvântul lui Dumnezeu și-i adăpa cu apele cele dulci ale buneii credințe, sporind întru-înșii credința în Hristos Dumnezeu și punând picioarele acelor pe temelia cea nezdrobotă. Apoi, întărindu-i întru mărturisirea lui Hristos, îi îndemna cu osârdie a pătimi pentru adevăr. După aceea, iarăși s-a dăruit pace creștinilor și ca soarele după norii cei întunecați, așa a strălucit dreapta credință sau ca o răcoreală ce vine după furtună. Căci, căutând Hristos cu dragoste de oameni asupra moștenirii Sale, a pierdut stăpânirea păgânilor, izgonind de la împărăție pe Dioclițian și Maximian; iar cu dânsii a izgonit pe cei ce slujeau păgânătății elinești și a ridicat poporului său corn de mântuire, prin arătarea Crucii marelui împărat Constantin, căruia i-a încredințat stăpânirea Romei.

Constantin, cunoscând pe Unul Dumnezeu și punându-și nădejdea în El, a biruit pe toți potrivnicii săi cu puterea Sfintei Cruci și a pierdut nădejdea cea deșartă, a celor ce împărățiseră mai înainte, poruncind să risipească capiștile idolilor și să zidească biserici creștine; iar pe cei ce erau închiși în temnițe pentru Hristos, i-a liberat și cu mari laude i-a cinstit ca pe niște eroi; și toți mărturisitorii lui Hristos s-au întors în patria lor.

Atunci și cetatea Mirelor a primit iarăși pe păstorul său, pe acest mare arhieru Nicolae, mucenic cu voia și fără sânge încununat. Acesta, având darul lui Dumnezeu întru-înșul, vindeca patimile și neputințele oamenilor, nu numai ale celor credincioși, ci și ale celor necredincioși. Deci, pentru darul cel mare al lui Dumnezeu care petrecea întru-înșul,

multora s-a făcut slăvit, minunat și foarte iubit; căci strălucea cu curăția inimii și era împodobit cu toate darurile lui Dumnezeu, slujind Domnului său în cuvioșie și dreptate. Pe atunci erau încă multe capiști idolești, în care poporul păgân slujea cu dragoste diavolească și nu puțin popor pierea din cetatea Mirelor. Dar dumnezeiescul arhieru, aprinzându-se cu râvnă, a străbătut toate locurile acelea, risipind capiștile idolești, iar pe turma sa curățind-o de necurățirile diavolești. Sfântul Nicolae, luptându-se asupra duhurilor celor viclene, a venit și asupra capiștii Artemidei, care fiind locaș al idolilor, era mare și foarte împodobită. Pornirea sfântului era îndreptată mai mult asupra idolilor decât asupra necuratei capiști, pe care a dărâmat-o până la temelie, iar zidirea cea înaltă a risipit-o până la pământ; atunci duhurile cele viclene, neputând nicidecum răbda venirea sfântului, scoteau glasuri de plângere, strigând foarte tare, căci erau biruite și izgonite din locul lor, prin arma rugăciunilor nebiruitului ostaș Nicolae, arhieruul lui Hristos.

După aceasta, binecredinciosul împărat Constantin, vrând să întărească credința în Hristos Dumnezeu, a poruncit să se țină soborul a toată lumea în cetatea Niceii. Acolo adunându-se Sfinții Părinți, au propovăduit luminat dreapta credință, iar pe Arie, rău cugetătorul și semănătorul de neghină, împreună cu eresul lui, l-a dat anatemei. Apoi pe Fiul lui Dumnezeu întocmai de o cinste și de o ființă cu Tatăl mărturisindu-L, a dat pace dumnezeieștii și apostoleștii Bisericii.

Atunci și minunatul Nicolae fiind la sobor, unul din cei 318 Sfinți Părinți, cu mare vitejie a stat împotriva hulelor lui Arie și împreună cu Sfinții Părinți a arătat dogmele credinței celei drepte și tuturor le-a făcut cunoscut cu adevărită.

Despre dânsul povestește unul dintre istorici, că, aprinzându-se cu râvnă dumnezeiască ca al doilea Ilie, a îndrăznit în mijlocul soborului a rușina pe Arie, nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta, lovindu-l pe Arie peste față. De acest lucru, s-au întristat Sfinții Părinți și, pentru aceea a luat de la dânsul semnele cele arhieriești. Iar Domnul nostru Isus Hristos și Preabinecuvântata lui Maică, privind din înălțime la nevoințele Sfântului Nicolae, au binevoit spre fapta lui cea cu îndrăzneală și au lăudat râvna lui cea dumnezeiască.

Aceeași vedenie a avut și oarecare din Sfinții Părinți cei mai vrednici, precum însuși Sfântul Nicolae a văzut mai înainte de alegerea sa la arhierie, adică, stând de o parte a lui, Hristos Domnul cu Evanghelia, iar de altă parte Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu cu omoforul, au dat înapoi cele luate de la dânsul, cunoscând din aceea că a fost plăcută lui Dumnezeu cea îndrăzneală a sfântului. Deci, părinții au tăcut și ca pe un plăcut al lui Dumnezeu, foarte mult l-au cinstit.

Întorcându-se Sfântul Nicolae de la sobor, a venit la turma sa aducând pace, binecuvântare și învățătură sănătoasă la toată mulțimea poporului, cu gura sa cea de miere izvorătoare. Apoi pe turma cea nesănătoasă și străină a tăiat-o din rădăcină și pe ereticii cei împietriți și nesimțitori, care îmbătrâniseră în răutate, muștrându-i, i-a izgonit de la turma lui Hristos, ca un lucrător de pământ înțelept, care curăță toate cele ce sânt pe arie și în teasc, iar pe cele mai bune le alege, apoi pleava o scutură.

Astfel preaințeleptul lucrător al ariei lui Hristos, Sfântul Nicolae, umplea cu rodire bune hambarul cel duhovnicesc, iar pleava vicleșugului nălucitor și ereticesc o vântura și o lepăda departe de grâul Domnului. Pentru această pricină Sfânta Biserică îl numește lopată care vântura învățăturile lui Arie ca pleava. El era cu adevărat lumina lumii și sarea pământului, de vreme ce viața lui era luminată și cuvântul lui dres cu sarea

înțelepciunii. Căci avea bunul păstor mare purtare de grijă pentru turma sa în nevoile ce i se întâmplau, nu numai cu pășunea cea duhovnicească hrănind-o pe dânsa, ci și de hrana cea trupească purta grijă.

Altă dată, întâmplându-se în țara Lichiei foamete mare și cetatea Mirelor lipsindu-se de tot felul de hrană, iar poporul fiind în mare lipsă, arhiereul lui Dumnezeu, milostivindu-se spre poporul cel sărac care pierdea de foame, s-a arătat noaptea în somn unui neguțator din Italia, care umpluse o corabie cu grâu, vrând să meargă cu ea în altă țară și dându-i trei galbeni arvună, i-a poruncit să meargă în cetatea Mira și acolo să-și vândă grâul cu preț. Deșteptându-se neguțatorul din somn și aflând în mâna sa trei galbeni, s-a înspăimântat, minunându-se de un vis ca acela.

Pentru minunea aceea nu s-a arătat neguțatorul neascultător, spre a face ceea ce i s-a poruncit. Ci, s-a pogorât în cetatea Mira și a vândut grâul celor ce erau întriu-înșa, netăinuind arătarea Sfântului Nicolae, ce i s-a făcut lui în somn. Iar cetățenii, aflând mângâiere în acea foamete și auzind cele istorisite, au dat slavă și mulțumire lui Dumnezeu și fericeau pe marele arhiereu Nicolae, pe hrănitorul lor cel minunat.

În vremea aceea, s-a făcut o tulburare în Frigia cea mare, de care auzind împăratul Constantin a trimis trei voievozi împreună cu ostașii cei ce erau sub dânsii să liniștească acea tulburare. Iar numele voievozilor sânt acestea: Nepotian, Ursul și Erpilion. Aceștia, cu multă sârguință, plecând din Constantinopol au venit în oarecare liman al eparhiei Lichiei, care se numește malul Andrian, unde era o cetate. Și de vreme ce nu le da mâna să meargă, pentru că marea era învolburată, așteptau la limanul acela liniștirea mării. Atunci, unul din ostași ieșind din corabie ca să cumpere cele de trebuință, lua cele străine cu sila, precum este obiceiul ostașilor. Adeseori făcând acestea, făceau pagubă celor ce viețuiau acolo. Pentru această pricină s-a făcut gâlceavă și tulburare, ba și război era să se facă din amândouă părțile, la locul ce se numea Placomata.

Înștiințându-se de aceasta, Sfântul Nicolae nu s-a lenevit a merge singur către țărmul acela și în cetate, ca să potolească cearta dintre dânsii. Apoi, îndată, toată cetatea și voievozii, auzind de venirea sfântului, i-au ieșit în întâmpinare și s-au închinat lui. Sfântul a întrebat pe voievozi de unde sânt și unde merg? Ei au zis că sânt trimiși de împărat în Frigia să potolească tulburarea ce s-a făcut acolo. Sfântul i-a sfătuit să dea învățătură ostașilor lor ca să nu facă supărare poporului. Apoi, luând pe voievozi în cetate, i-a ospătat cu dragoste. Iar ei, certând pe ostași, au potolit tulburarea și s-au învrednicit de binecuvântarea sfântului.

Făcându-se aceasta, au venit oarecari cetățeni din Mira, care, plângând cu lacrimi și căzând la picioarele sfântului, cereau ajutor pentru niște oameni osândiți fără de vină. Ei spuneau cu mâhnire, că, nefiind sfântul acolo, a venit Eustatie ighemonul și, umplându-și mâinile cu bani de la oarecari oameni răi, a osândit la moarte pe trei bărbați din cetatea lor, care n-au greșit nimic, "de care lucru toată cetatea se mîhnește și plînge, așteptînd întoarcerea ta, stăpîne; că de ai fi fost tu acasă, n-ar fi îndrăznit ighemonul a face o judecată așa nedreaptă".

Arhiereul lui Dumnezeu, auzind unele ca acestea, s-a mâhnit cu sufletul și, luând împreună cu dânsul pe voievozi, îndată a plecat. Ajungând la locul ce se numește Leu, au întâlnit pe niște oameni venind și i-au întrebat dacă știu ceva de acei trei bărbați care sânt osândiți la moarte. Ei au zis către dânsul: "I-am lăsat în câmpul lui Castor și al lui Polux,

fiind aduși acolo ca să-i taie". Atunci sfântul s-a îndreptat în grabă la locul acela, sârguindu-se a ajunge mai înainte de uciderea cea nevinovată a acelora. Ajungând la locul acela, a văzut popor mult stând acolo și pe cei trei bărbați osândiți, având mâinile legate și fețele acoperite și plecate la pământ și cu grumazii goi, așteptând desăvârșita tăiere. Atunci a văzut pe gealat scoțând sabia spre a-i ucide, arătându-se tulburat și cu chip sălbatic, pentru care motiv acea priveriște era tuturor înfricoșată și de plângere. Atunci, arhiereul lui Hristos, tulburându-se în suflet, a intrat cu îndrăzneală prin popor și, apucând sabia din mâna gealatului, a aruncat-o la pământ, netemându-se de nimic, iar pe bărbați i-a dezlegat din legături.

Toate acestea le făcea sfântul cu mare îndrăzneală și nu era nimeni care să-l oprească; căci cuvântul lui era cu stăpânire și lucrul său cu putere dumnezeiască, fiind mare înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul. Acei trei bărbați, izbăviți de moarte, văzându-se întorși din ghearele morții către viață, plâneau de bucurie cu lacrimi fierbinți și strigau cu mulțumire toți cei ce se adunaseră acolo. Apoi a venit și ighemonul Eustatie, iar plăcutul lui Dumnezeu l-a trecut cu vederea și, când se apropia de el, îi întorcea fața, iar când cădea la picioarele lui, nu-l primea. Zicea sfântul că-l va spune la împărat și va ruga pe Dumnezeu spre a-l pedepsi; apoi, cu desăvârșite munci îl îngrozea foarte, ca pe unul care nu-și ocârmuiește cu dreptate stăpânirea. Iar el, fiind muștrat de conștiință și înfricoșat de îngrozirea sfântului, cu lacrimi cerea milă și se ruga din tot sufletul, căindu-se pentru nedreptatea sa, căutând să se împace cu marele părinte Nicolae. Vina o arunca asupra lui Simonit și a lui Eudoxie, cei mai de frunte ai cetății, dar minciuna nu putea să se tăinuiască, pentru că sfântul știa cu dinadinsul că, fiind mituit cu aur, a osândit la moarte pe cei nevinovați și tot poporul dădea mare mulțumire Sfântului părinte Nicolae. Abia fiind îmblânzit plăcutul lui Hristos, a iertat pe ighemon, fiindcă acum singur, cu smerenie și cu multe lacrimi, mărturisea greșeala sa și nu mai arunca pe altcineva. Voievozii cei mai sus pomeniți, împreună cu cei ce veniseră cu dânșii, văzând toate cele ce s-au petrecut, s-au minunat de râvna și de bunătatea marelui arhiereu al lui Dumnezeu. Apoi, învrednicindu-se de sfintele lui rugăciuni și, primind binecuvântarea sa ca pe un dar, s-au dus în Frigia ca să împlinescă porunca împăratului. Deci, mergând acolo, au alinat tulburarea ce era și săvârșind toate cele poruncite lor de împăratul, s-au întors cu bucurie în Vizantia și au avut cînste și multă laudă de la împărat și de la toți dregătorii. De atunci, pentru slava lor cea mare, petreceau în palat, unde au și fost învredniciți a fi în sfatul împărătesc. Dar ochii cei zavistnici și vicleni ai oamenilor răi, neputând a-i vedea într-o mărire ca aceea, s-au pornit spre răutate și vrăjmășie.

De aceea, împletind cei răi sfat viclean, s-au apropiat de Avlavie, eparhul cetății, urzind cumplite clevetiri asupra bărbaților acestora și zicând: "N-au sfătuit bine voievozii, nici nu va fi bun sfârșitul sfatului lor, că ei încep lucruri noi, care acum au intrat în urechile noastre și meșteșugesc cele viclene asupra împăratului". Astfel, clevetind asupra lor, mulțime de aur au dat eparhului și au dus acea clevetire și în urechile împăratului. Auzind, împăratul îndată a poruncit, ca, fără altă întrebare, să-i arunce în temniță pe cei trei voievozi, ca să nu fugă pe ascuns și să săvârșească sfatul lor cel rău. Deci voievozii erau în legături și în temniță, neștiind pentru ce sânt aruncați acolo, că nu se știau a fi vinovați cu nimic.

Trecând puțină vreme, clevetitorii s-au temut ca nu cumva să se vădească clevetirea lor cea mincinoasă și să iasă la iveală răutatea lor, încât să se întoarcă asupra lor toată nevoia. Pentru aceea, cu multe rugăciuni s-au apropiat de eparh, sfătuindu-l să nu lase mai multă

vreme în viață pe acei bărbați, ci degrabă să facă judecată de moarte, după hotărârea cea dintâi. Iar eparhul, care se îndulcise cu iubirea de aur, auzind acestea a pus sfârșit făgăduinței. Deci, îndată s-a dus la împărat cu față mahnită și cu chip posomorât, ca un vestitor de rău, vrând a se arăta că se îngrijește mult pentru viața împăratului și cu credință se sârguiește pentru dânsul. Apoi a început, în felurite chipuri, a-l înșela cu cuvinte viclene și meșteșugite, pornindu-l spre mânie asupra celor nevinovați și zicând: "Nici unul din cei ce stau în temniță nu vor a se pocăi, împărate, ci, petrecând în cel dintâi gând rău, nu încetează a cugeta viclesug și a gândi asupra ta cu răutate. Deci, poruncește mai iute să-i omoare, ca nu cumva apucând ei înainte, să săvârșească răutatea pe care au pornit-o asupra ta, astfel vor ajunge la sfârșit scopurile lor cele rele".

Cu aceste cuvinte fiind tulburat împăratul, a osândit la moarte pe cei nevinovați; dar fiind seară, s-a amânat uciderea lor până a doua zi dimineață. Înștiințându-se despre aceasta, străjerul temniței și plângând mult pentru o năpastă ca aceea, pusă asupra acelor nevinovați, a venit la voievozi, zicând: "Mai bine ar fi fost de mine să nu vă fi cunoscut pe voi, nici să mă fi îndulcit de dragoste și cu vorbe la masă, căci mai cu înlesnire aș fi răbdător acum despărțirea de voi și mai puțină jale mi-ar fi pricinuit năpasta ce a venit asupra voastră. Apoi n-ar fi venit o mahnire ca aceasta asupra sufletului meu, pentru că mâine dimineață, vai mie! ne vom despărți unul de altul cu amar și de acum nu voi mai vedea prea iubitele voastre fețe, nici vă voi mai auzi vorbind, căci s-a poruncit să vă omoare. Deci să rânduiești dacă vreți ceva, pentru averea voastră, că acum este vremea, ca să nu apuce moartea voința voastră".

Zicând acestea cu tânguire, iar ei știindu-se nevinovați față de împărat și deci nevrednici de moarte, și-au rupt hainele și cumplit își smulgeau părul, zicând: "Ce vrăjmași au pizmuit asupra vieții noastre și pentru ce să murim noi ca niște tâlhari? Că n-am făcut nimic vrednic de moarte". Atunci chemau pe ai lor pe nume, pe rude și pe cunoscuți și puneau martor pe Dumnezeu că nimic rău n-au făcut și plângeau amar.

Unul dintre-înșii, cu numele de Nepotian, și-a adus aminte de Sfântul Nicolae, care, stând în Mira înaintea celor trei bărbați, li s-a făcut lor ajutor preaslăvit și preabun apărător, izbăvindu-i pe aceia de moarte. Despre aceasta zicând, unul către altul se rugau: "Dumnezeule al lui Nicolae, care ai izbăvit pe cei trei bărbați de moartea cea nedreaptă, caută acum și asupra noastră că nu avem alt ajutor între oameni; pentru că iată ne-a cuprins mare nevoie și nu are cine să ne izbăvească din această năpastă. Iată și glasul nostru a amorțit, mai înainte de ieșirea sufletului și limba noastră se usucă, aprinzându-se de focul inimii, iar acum nici rugăciuni nu mai putem să-Ți aducem. Degrabă să ne întâmpine îndurările Tale, Doamne, și ne scoate pe noi din mâinile celor ce vor sufletele noastre, că iată mâine de dimineață vor să ne omoare; sârguiește spre ajutorul nostru și ne izbăvește pe noi, cei nevinovați de moarte".

Dumnezeu, auzind rugăciunile celor ce se temeau de El și, ca un tată miluind pe fii, le-a trimis spre ajutor pe sfântul și plăcutul Său, pe marele arhieru Nicolae. Căci în acea noapte, dormind împăratul, i s-a arătat în vis arhierul lui Hristos, zicând așa: "Scoală-te iute și eliberează pe cei trei voievozi, care sânt ținuți în temniță, pentru că fără de vină sânt clevețiți și cu nedreptate pătimesc". Și, spunând tot adevărul, i-a zis: "De nu mă vei asculta și de nu-i vei elibera pe dânșii, apoi voi ridica asupra ta război precum a fost în Frigia și rău vei pătimi". Mirându-se împăratul de îndrăzneala Sfântului Nicolae, se gândea cum a îndrăznit noaptea fără de vreme a intra înăuntrul palatului său și i-a zis:

"Cine ești tu care îndrăznești a aduce o îngrozire ca aceasta asupra stăpânirii noastre?". El i-a răspuns: "Nicolae îmi este numele și sânt arhiereul mitropoliei Mirelor".

Împăratul s-a tulburat de acea vedenie și, sculându-se, se gândea ce este aceasta?

Asemenea și lui Avlavie, eparhul, într-aceea noapte, dormind el, i s-a arătat în vis sfântul și tot același lucru i-a spus pentru acei bărbați. Deșteptându-se, Avlavie s-a temut și se îngrozea în mintea sa de ceea ce văzuse. Apoi a venit oarecine de la împărat spunându-i ce a văzut și acesta în vis. Iar el degrabă mergând la împărat i-a spus vedenia și ceea ce i s-a arătat lui și se minunară amândoi de acea vedenie preaslăvită, care deopotrivă li s-a făcut la amândoi.

Îndată a poruncit împăratul să aducă înaintea sa pe voievozii din temniță și a zis către dânșii: "Ce vrăjitorii ați făcut de ați trimis asupra noastră asemenea vedenii? Căci arătându-se un bărbat ne-a îngrozit foarte rău, lăudându-se că degrabă va aduce război", iar ei neștiind nimic se întrebau unul pe altul, de știe vreunul ceva - că nici unul nu știa nimic - și cu ochii umiliți au căutat unul spre altul.

Văzând împăratul una ca aceasta, s-a schimbat în blândețe și a zis către dânșii:

"Netemându-vă de rău, spuneți adevărul". Iar ei cu ochii plini de lacrimi și foarte mult tulburându-se, au zis: "Noi, împărate, vrăjitorii nu știm, nici am plănuit ceva rău asupra stăpânirii tale, nici am gândit ceva, martor ne este nouă ochiul cel a toate văzător al Domnului. Iar de nu va fi așa și vei afla vicleșug întru noi, apoi să nu faci cu noi nici o milă; și nu numai cu noi acești trei, ci chiar pe neamul nostru să nu-l cruți. Noi ne-am învățat de la părinții noștri a cinsti pe împărat și, mai vârtos decât toate, a avea credință către dânsul. Drept aceea, acum cu credință am păzit viața ta, iar cele încredințate nouă, precum s-a căzut dregătoriei noastre, bine le-am cârmuit, slujind cu osârdie poruncii tale; căci tulburarea cea din Frigia am potolit-o și războiul cel plănuit de vrăjmași l-am risipit, arătând prin aceasta vitejia noastră cu fapta înaintea ta, precum vor spune cei ce știu bine. Iar stăpânea ta mai înainte ne-ai dăruit cinste, iar acum cu asprime te-ai înarmat asupra noastră, fiind cumplit judecați și cu groază așteptăm a pătimi. Așadar, precum ni se pare nouă, o, împărate, osârdia noastră către tine a fost pricinuitoare nouă de mari munci, căci în loc de slavă și de cinstea pe care am nădăjduit-o, frica morții și osândirea ne-a cuprins pe noi".

Umilindu-se împăratul de aceste cuvinte, se căia de batjocura adusă bărbaților aceloră; fiindcă se cutremura de judecata lui Dumnezeu și se rușina de porfira cea împărătească; căci cel ce se nevoiește a pune altora legi, vede însuși că face judecăți fără de lege. Deci, într-acel ceas a căutat mai cu milă asupra lor și a început a vorbi către ei cu blândețe. Iar ei, uitându-se cu umilință către împărat, îndată au văzut chipul Sfântului Nicolae șezând împreună cu împăratul și făcându-le milostivire și iertare. Aceasta însă nimeni nu o vedea, fără numai cei trei voievozi. Atunci, luând ei îndrăzneală au zis cu glas tare:

"Dumnezeule al lui Nicolae, care ai izbăvit odinioară pe cei trei bărbați în Mira de la moartea cea nedreaptă, scoate-ne și pe noi, robii tăi, din această nevoie, ce ne stă asupra". Iar împăratul, luând cuvânt, a zis: "Cine este Nicolae și pe care bărbați a izbăvit? Spuneți-mi cu de-amănuntul aceasta". Iar Nepotian i-a povestit toate.

Atunci împăratul, cunoscând pe Sfântul Nicolae că este mare plăcut al lui Dumnezeu și minunându-se de îndrăzneala și de râvna lui pentru cei năpăstuiți, a liberat pe voievozii aceia, zicându-le: "Nu eu vă dăruiesc viața, ci marele slujitor al lui Dumnezeu, Nicolae, pe care voi l-ați chemat spre ajutor. Deci să mergeți la dânsul și să-i dați mulțumire, apoi

spuneți-i lui din partea mea: "Iată am făcut cele poruncite de tine; deci nu te mânia asupra mea, plăcutule al lui Hristos!". Acestea zicând, le-a încredințat o Evanghelie ferecată cu aur, o cădelniță de aur, împodobită cu pietre scumpe și două sfeșnice, poruncindu-le să le dea bisericii din Mira.

Astfel, cei trei voievozi dobândind preaslăvita mântuire, îndată au pornit pe cale și cu bucurie au venit la sfânt, pe care cu veselie l-au văzut. Apoi mare mulțumire i-au dat, ca unuia care le-a făcut o bunătate ca aceea și cântau, zicând: Doamne, Doamne, cine este asemenea Ție Cel ce izbăvești pe săracul din mâna celor mai tari decât dânsul?" Apoi, nici pe cei săraci nu i-au lăsat nemiluiți, ci și pe aceia i-au îndestulat din averile lor, iar după aceea, cu bună sporire s-au întors la ale lor.

Acestea sânt lucrurile lui Dumnezeu, care măresc pe plăcutul Său. De aceea, ca o pasăre ducându-se vestea despre dânsul pretutindeni, a străbătut luciul mărilor și toată lumea, încât nici un loc nu rămăsese, unde să nu fi fost auzite minunile cele mari ale slăvitului arhiereu Nicolae, după darul cel dat lui de la Atotputernicul Dumnezeu.

Odată niște corăbieri plutind de la Egipt spre părțile Licieii, li s-a întâmplat o furtună mare, încât și pânzele au fost aruncate jos, iar corabia era să se sfarme de tulburarea valurilor celor mari. Atunci toți se speriară de moarte. Iar când și-au adus aminte de marele arhiereu Nicolae - pe care niciodată nu-l văzuseră, decât numai auziseră de dânsul, că este grabnic ajutorător celor ce-l cheamă întru nevoi -, s-au îndreptat cu rugăciunile către dânsul și l-au chemat în ajutor. Iar sfântul, îndată s-a arătat lor și a intrat în corabie, zicând: "Iată, m-ați chemat și am venit ca să vă ajut; deci nu vă temeți". Apucând cârma, se vedea cum cârmuiește corabia. Apoi a certat vântul și marea, precum și Domnul nostru odinioară Care a zis: Cel ce crede în Mine și lucrurile care le fac Eu, acela le va face. Astfel, credinciosul rob al Domnului porunca mării și vântului și acelea îi erau ascultătoare.

După aceea corăbierii, purtați de vânt lin, au sosit în cetatea Mira și, ieșind din corabie, au mers în cetate, vrând să-l vadă pe cel ce i-a izbăvit din nevoi. Văzându-l mergând la biserică, au cunoscut pe făcătorul lor de bine și, alergând, au căzut la picioarele lui, dându-i mulțumire. Iar Minunatul Nicolae, nu numai din nevoia cea trupească și de moarte i-a izbăvit pe aceia, ci și pentru mântuirea sufletelor lor a avut purtare de grijă; căci, fiind mai înainte-văzător a văzut întriu-înșii cu ochii cei duhovnicești gândul păcatului, care depărtează pe om de Dumnezeu și-l abate de la poruncile lui. De aceea a zis către dânsii: "Cunoașteți-vă pe voi, rogu-vă, o, fiilor, cunoașteți-vă inimile voastre și gândurile vi le îndreptați spre bună plăcere de Dumnezeu, pentru că, deși ne tănuim și ne socotim a fi buni de către ceilalți oameni, dar de Dumnezeu nimic nu se poate tănui. De aceea sărguiți-vă cu toată osârdia a păzi sfințenia cea sufletească și curățenia cea trupească, căci sunteți biserică a lui Dumnezeu, precum grăiește dumnezeiescul Apostol Pavel: De va strica cineva casa lui Dumnezeu, pe acela strica-l-va Dumnezeu.

Astfel, muștrând pe bărbații aceia cu cuvinte folositoare de suflet, i-a eliberat cu pace, căci fericitul avea obiceiul de muștrare, ca un tată iubitor de fii, iar fața lui era ca a îngerului lui Dumnezeu, strălucind cu darul cel dumnezeiesc. Din fața lui ieșea o rază preastrălucită, ca și din a lui Moise și vederea lui aducea mult folos celor ce priveau spre dânsul; căci dacă cineva ar fi fost îngreuiat cu orice fel de patimă sau cu întristare sufletească, numai dacă ar fi privit spre sfântul, îndată afla îndestulată mângâiere întristării sale. Sau de vorbea cineva cu dânsul, mult sporea întru cele bune. Așa că nu

numai cei credincioși, dacă se întâmpla a auzi ceva din limba cea dulce și izvorătoare de miere, ci și cei necredincioși se umileau și se povățuiau spre mântuire, lepădând răutatea necredinței cea din tinerețe și primind în inimă cuvântul cel drept al adevărului.

Marele plăcut al lui Dumnezeu a viețuit ani destui, strălucind în mijlocul cetății Mirelor cu dumnezeieștile podoabe, după cum zice dumnezeiasca Scriptură: "Ca un luceafăr de dimineață prin mijlocul norilor, ca luna plină de zilele sale și ca soarele ce strălucește asupra Bisericii Dumnezeului Celui prea înalt, ca un crin lângă izvoarele apelor și ca niște mir de mult preț, bine mirosind tuturor".

În adânci bătrânețe, fiind plin de zile bune, și-a dat datoria cea de obște a firii omenești, bolind puțin cu trupul, apoi și-a săvârșit bine viața sa vremelnică. Deci a fost petrecut cu bucurie și cu psalmi la viața cea ne-îmbătrânită și fericită, însoțindu-l sfinții îngeri și întâmpinându-l cetele sfinților.

Lângă cinstitul lui trup adunându-se episcopi de prin toate cetățile, în mulțime fără număr, l-au pus cu cinste în biserica cea sobornicească a mitropoliei Mirelor, în ziua a șasea a lunii decembrie. Apoi se săvârșiră multe minuni de către sfințele moaște ale plăcutului lui Dumnezeu. Pentru că a izvorât mir cu bună mireasmă din moaștele lui, cu care, ungându-se cei bolnavi, dobândeau sănătate. Din această pricină, de la marginile pământului alerga lumea la mormântul lui, căutând tămăduirea bolilor și nu se lipseau de ceea ce căutau, căci toate neputințele se vindecau cu acel sfânt mir, nu numai cele trupești, ci și cele sufletești, iar duhurile cele viclene se îngrozeau, nu numai în viață, ci și după moartea sa le biruia pe acelea, cum și acum le biruiește.

Odată, niște bărbați temători de Dumnezeu, de la gura râului ce se numește Tanais, auzind de moaștele cele izvorătoare de mir și vindecătoare ale arhierelui lui Hristos, Nicolae, care se afla în Mira, cetatea Lichiei, s-au sfătuit să meargă pe mare, acolo, pentru închinăciune. Umplând corabia cu grâu, voiau să plutească. Dar vicleanul diavol, care era sălășluit mai înainte în capiștea Artemidei și pe care îl izgonise de acolo Sfântul Nicolae, risipind capiștea, simțind că vrea să plece corabia către marele părinte, mâniindu-se pentru risipirea capiștii cum și pentru izgonirea sa de acolo, se sârguia cu toată puterea să se răzbune asupra sfântului.

Astfel, diavolul s-a gândit să facă împiedicare bărbaților acelora din calea pe care o plănuiseră și să-i lipsească de sfințenie, făcându-le piedici dorinței lor. Deci s-a prefăcut în chip de femeie și se făcea că poartă un vas plin cu untdelemn, apoi a zis către bărbații aceia: "Aș fi vrut să duc aceasta la mormântul sfântului, dar foarte mult mă tem pe mare, că nu este cu puțință unei femei neputincioase ca mine și bolnavă cu stomacul, a îndrăzni să călătorească pe atâta noian. Pentru aceea, rogu-vă pe voi ca, luând vasul acesta, să-l duceți la mormânt și să turnați untdelemn în candela sfântului". Zicând diavolul acestea, a dat vasul în mâinile acelor iubitori de Dumnezeu. Nu se știa însă cu ce fel de vrăji era amestecat acel untdelemn, ca să vatămă și să prăpădească pe cei din corabie. Dar aceia, neștiind lucrarea vicleanului, au ascultat cererea lui și au luat vasul cu untdelemn diavolesc și, pornind de la mal, în ziua aceea au plutit bine. Însă a doua zi a început a sufla vântul dinspre miazănoapte și a face plutirea cu anevoie; deci, multe zile primejduindu-se de valuri, se gândeau să se întoarcă înapoi. Întorcând corabia, li s-a arătat Sfântul Nicolae, plutind într-o barcă mai mică și le zise: "Unde mergeți, bărbaților? Pentru ce ați lăsat calea ce vă stă înaintea și vă întoarceți? În mâna voastră este a potoli

viforul și a face corăbiei calea ușoară, căci este diavolească cea rea măiestrie care vă împiedică în călătoria voastră. Că nu o femeie v-a dat vasul, ci însuși diavolul; deci aruncați-l în mare și îndată veți avea calea cu bună sporire".

Auzind acestea, bărbații aceia au luat vasul și l-au aruncat în adâncul mării. Și făcând aceasta, îndată a ieșit de acolo fum negru și pară de foc, care a umplut văzduhul de miros greu, iar marea se desfăcu și fierbând apa din adânc, clocotea. Iar picăturile apei erau ca niște scânteie de foc, încât foarte mult s-au temut cei ce erau în corabie și de frică țipau. Dar ajutorul care se arătase lor, poruncind să îndrăznească și să nu se teamă, a alinat marea; apoi pe călători, izbăvindu-i de frică, i-a făcut a pluti fără primejdie spre Licia. Atunci, îndată, venind o răcoreală cu bună mireasmă, a suflat asupra lor și s-au bucurat; apoi au plutit cu bine pînă la cetatea cea dorită. Acolo, închinându-se moaștelor celor izvorătoare de mir ale grabnicului ajutor și apărător, mulțumeau Atotputernicului Dumnezeu. Apoi, înălțând rugăciuni marelui părinte, s-au întors în țara lor, povestind tuturor, cu lacrimi de bucurie, ceea ce li se întâmplase pe cale. Multe, mari și preaslăvite minuni a făcut Sfântul Nicolae, acest mare plăcut al lui Dumnezeu, pe uscat și pe mare, ajutând celor ce erau în primejdii, izbăvind de înecare și scoțându-i din adâncul mării la uscat; răpindu-i din robie și aducându-i la casele lor; izbăvind din legături și din temnițe, apărând de tăierea de sabie și scăpând de la moarte, apoi multora le-a dat tămăduiri: orbilor, vedere; schiopilor, umblare; surzilor, auz; mușilor, grai. Pe mulți, din cei ce pătimeau în sărăcia cea mai mare, i-a îmbogățit, iar celor flămânzi le-a dat hrană. Și la toată nevoia, s-a arătat gata ajutor, apărător cald, grabnic folositor și sprijinitor; iar acum, de asemenea, ajută pe cei ce-l cheamă și din primejdii îi izbăvește. Ale cărui minuni precum este cu neputință a le număra, tot așa cu anevoie este a le descrie. Pe acest mare făcător de minuni îl știe Răsăritul și Apusul, și toți creștinii cunosc nenumăratele lui minuni. Deci, să se slăvească printr-însul Dumnezeu Cel Unul în Treime laudat: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Căruia se cuvine laudă în veci. Amin.

* * * * *

Sfântul nu a fost înmormântat niciodată, căci atât de mari se dovedeau sfințenia rămășițelor sale pământești și minunile pe care le săvârșeau, încât creștinii nici nu au îndrăznit să-i îngroape trupul! La puțin timp după încetarea sa din viață, Sfântul Ierarh Nicolae a fost canonizat, și astăzi, după șaisprezece veacuri, el este prăznuit atât de Biserica Ortodoxă, cât și de cea Catolică.



Din păcate, năvălirile pogane de mai târziu au profanat moaștele sfântului, sfărtecându-i trupul. În anul 1600, Mihai Viteazul a primit în dar de la Cardinalul din Bari, cu doar câteva luni înainte de uciderea sa, mana dreaptă a Sf. Nicolae. Domnitorul a dăruit-o cu evlavie Bisericii Sf. Gheorghe-Nou, care, pe atunci, era cea mai mare mănăstire din târgul Bucureștilor. De patru sute de ani, aceasta părticică din moaștele sfântului odihnește în același loc, săvârșind nenumărate minuni. Alte părți din neprețuitele moaște ale Sfântului Nicolae se afla risipite acum prin

catedrale din Grecia, Italia si Franța, dar sufletul sau se roagă, în Împărăția lui Dumnezeu, pentru creștinii din întreaga lume.

Așa să ne ajute Dumnezeu.